

Název opatření:

Kampaně udržitelné mobility

Zdroj: vlastní

Popis opatření:

Kampaně a osvětové akce představují klíčová měkká opatření v oblasti plánování udržitelné městské mobility. Jejich cílem je systémově ovlivňovat dopravní chování veřejnosti (modal split), snižovat závislost na individuální automobilové dopravě a zvyšovat podíl aktivní a udržitelné dopravy (pěší, cyklistická, veřejná doprava, sdílená mobilita). Kampaně pomáhají bořit předsudky vůči neautomobilové dopravě a ukazují, že chůze, jízda na kole či využívání MHD mohou být rovnocennou, zdravější a mnohdy i rychlejší alternativou k osobním automobilům. Jejich hlavním cílem je edukace, pozitivní motivace, budování nových zážitků a zapojování komunity.

Město či obec může organizovat vlastní iniciativy nebo se zapojovat do mezinárodních a národních kampaní.

- Evropský týden mobility a mezinárodní Evropský den bez aut (každoročně v září)
- Den Země (duben)
- Výzvy pro školy a veřejnost (Pěšky do školy, Do práce na kole, Do školy na kole, 10 000 kroků)
- Dočasné proměny ulic (propojení osvěty s taktickým urbanismem)
- Osvětové workshopy, cyklojízdy, orientační závody, kurzy bezpečné jízdy pro děti i seniory, soutěže apod.

Opatření se typicky zaměřuje na následující oblasti:

- **Edukace a podpora aktivní mobility dětí:** Osvětové akce zaměřené na školy (např. Pěšky do školy), které usilují o omezení dopravy v bezprostředním okolí škol a podporují samostatný pohyb dětí.
- **Dočasná transformace veřejného prostoru:** Využití mezinárodních iniciativ (Evropský týden mobility, Den bez aut) k testování dočasných uzavírek ulic, zklidňování dopravy a přeměně komunikací na prostor pro trávení volného času (propojení s taktickým urbanismem).
- **Motivační a gamifikační výzvy:** Kampaně typu Do práce na kole, Do školy na kole či 10 000 kroků, které s využitím prvků soutěžení motivují obyvatele k dlouhodobé změně dopravních návyků.
- **Osvěta, prevence a bezpečnost:** Kurzy bezpečné jízdy pro zranitelné účastníky provozu, odborné workshopy a komunitní vyjížďky.

Osvětové kampaně fungují jako katalyzátor trvalejších změn. Umožňují obci nízkonákladově otestovat reakce veřejnosti na zklidnění dopravy, sbírat data o dopravním chování a vytvářet společenskou poptávku po kvalitnějším a bezpečnějším veřejném prostoru.

V čem opatření městu a jeho obyvatelům pomáhá:

- **Změna dopravních návyků:** Motivuje veřejnosti (děti, rodiče, seniory, zaměstnance) k jednorázovému i dlouhodobému vyzkoušení alternativních způsobů dopravy.
- **Snížování dopravní zátěže:** Dočasné i trvalé snížení počtu cest autem (zejména na krátké vzdálenosti v rámci města / obce).
- **Zlepšení kvality života a zdraví:** Podpora fyzické aktivity (chůze, cyklistika), snížení hluku a lokálních emisí škodlivin.
- **Posílení komunity a rozvoj veřejného prostoru:** Akce (např. Den bez aut) přeměňují ulice na prostory pro setkávání, kulturu a hry.

- **Testování změn:** Kampaně umožňují obci bezpečně a dočasně ověřit dopady uzavírky ulice či změny dopravního režimu v praxi.
- **Zvýšení bezpečnosti v dopravě:** Součástí akcí bývá edukace o pravidlech silničního provozu, viditelnosti a bezpečné jízdě.
- **Podpora plánování mobility:** Získávání zpětné vazby od obyvatel pro tvorbu Plánů udržitelné městské mobility (SUMP) či Školních plánů mobility.

Inovační aspekty – kontext SMART City:

V kontextu SMART City lze kampaně propojit s následujícími prvky:

- **Gamifikace a digitální motivace obyvatel** – využití specializovaných mobilních aplikací, které kombinují zaznamenávání ujetých / ušlých kilometrů s prvky herního designu. Účastníci jsou motivováni prostřednictvím výzev, týmových žebříčků, odznaků či městských benefitních systémů (např. slevy na městské služby, kulturu, MHD).
- **Anonymizovaný sběr dopravních dat z aplikací** – agregovaná a anonymizovaná data z mobilních aplikací během kampaní mohou městu sloužit jako podklad pro plánování infrastruktury. Umožňují identifikovat nejčastější pěší a cyklistické trasy, chybějící propojení nebo místa s vysokou nehodovostí a nebezpečným chováním řidičů.
- **IoT monitoring dopadů** – nasazení sítě IoT senzorů a chytrých kamer před zahájením a během konání kampaně (např. při Dni bez aut nebo uzavření ulice). Město tak může v reálném čase měřit intenzitu a plynulost dopravy, změny v hladině hluku, koncentraci škodlivin v ovzduší, využití prostoru veřejností apod.
- **Digitalizovaná participace a crowdsourcing nápadů** – propojení akcí se sběrem zpětné vazby od obyvatel přímo v terénu. Využití QR kódů umístěných v dočasně proměněném prostoru, digitálních dotazníků či pocitových map. Obyvatelé mohou v reálném čase označovat problematická místa, navrhopvat trvalé úpravy a hodnotit dočasné proměny veřejného prostoru.

Příklady dobré praxe:

- **Dočasná proměna ulic při Dni bez aut (Praha 8 - Křižíkova ulice):**
V rámci vyvrcholení Evropského týdne mobility byla v Praze otestována celodenní uzavěrka Křižíkovy ulice pro automobilovou dopravu. Ulice se proměnila v pěší zónu s cyklojízdnami, doprovodným programem a odpočinkovými zónami, což MČ Praha 8 posloužilo k ověření reakce dopravy na objízdné trasy a využití veřejného prostoru pěšími. <https://www.praha8.cz/Den-bez-aut-1.html>

- **Snížení dopravní zátěže u škol (město Dobříš)**

Město Dobříš využilo zářijovou kampaň Pěšky do školy jako pilotní projekt k otestování zklidnění dopravy před základní školou. Na základě pozitivního vyhodnocení zkušebního provozu (výrazné snížení počtu automobilů a zvýšení bezpečnosti dětí) rozhodlo vedení města o trvalém zavedení ranní školní ulice (každodenní uzavírka ulice Za Poštou v čase 7:30-8:00 hod.).

<https://www.zdravamesta.cz/cz/priklady-dobre-praxe/dobris-pesky-do-skoly>

- **Sběr dat o trasách z kampaně Do práce na kole (AutoMat)**

Města využívají celostátní výzvu pořádanou spolkem AutoMat jako nástroj pro plánování cyklo-infrastruktury. Anonymizovaná GPS data z aplikací zapojených účastníků generují tzv. teplotní mapy cyklistické dopravy, na jejichž základě samosprávy identifikují nejčastější trasy i nebezpečná místa a plánují rozvoj cyklostezek na základě reálné poptávky.

<https://dopracenakole.cz/data-do-prace-na-kole>

Další užitečné zdroje informací:

- Evropský týden mobility: <https://www.evropskytydenmobility.cz>
- Databáze dobré praxe (Národní síť Zdravých měst ČR) <https://dobrapraxe.cz>
- Pěšky do školy <https://peskymestem.cz/projekt/pesky-do-skoly/>
- Do práce na kole <https://dopracenakole.cz>
- European Mobility Week <https://mobilityweek.eu/home/>